

HÅBET MELLEM DAGEN OG NATTEN

Nedslag i en samtale imellem Sisters Hope og Jon Auring Grimm

I et rum, på modsatrettede vægge, hænger reliefferne Dagen og Natten. På Dagens ryg sidder en fakkeltærende dreng. Med ild og blomster stiger de mod himlen. I Natens favn bæres han ind i søvnen, og i skumringen flyver uglen. Herimellem spinder skæbnegudinderne menneskets livstråd mellem fødsel og død. Dagen og natten, lyset og mørket, fødslen og døden knyttes af parcerne sammen som hinandens raffinement. Under Parcerne, mellem Dagen og Natten, står Håbets Gudinde.

... Du taler om nattens drømme. Men vi vil aktivere en visionær tilstand. Status quo kunne være anderledes. De præmisser og vilkår, der omgiver os, kan vi tænke på ny. Når vi begynder at tænke dem anderledes og artikulere dem anderledes, er vi også allerede i gang med at forandre vores handlinger. Det er fremtidsdrømmen, vi vil aktivere.

Det kan vi gøre i det performative rum, hvor vi i en kort periode donerer vores krop til en alternativ tilgang, baseret på det sanselige og poetiske. Og her bliver det interessant at undersøge, hvorledes det sanselige og poetiske knytter sig an til det umiddelbare, der måske også karakteriserer natdrømmens dunkle umiddelbarhed.

Når vi udfolder vores universer og performative rum, forbindes det af mange med en drømmeagtig tilstand, fordi vi udfordrer mange af hverdagslivets konventioner, herunder en meget bundet tidslighed.

Natdrømmen er i en vis forstand karakteriseret af en umiddelbarhed, hvor det handlende subjekt er sat ud af kraft. Vi føres igennem drømmen. Den franske filosof Henri Bergson beskriver denne umiddelbarhed, der også karakteriserer drømmen, som et nærvær, hvor det forgangne er indeholdt i det nærværende. Ligesom en tones karakter i en melodi må udledes af den forgangne progression. Fremtidsdrømmen genindsætter i en vis forstand det handlende subjekt i ønsket om en ny umiddelbarhed, i drømmen. Noget skal ændres. Nærværet ligger i fremtiden.

Ja, men vi arbejder ikke blot med hengivelsen, nærværet og det irrationelle. Vi arbejder med to principper: Det kritiske blik og den hengivne krop. Det kritiske blik er meget trænet i den vestlige verden. Og det med god grund. Vi har bevidnet forfærdelige ting, når vi har ladet os opsluge af masseforførelsens galskab, eksempelvis fascismens kollektive krop. Så vores agtpågivenhed er velbegrunderet. Men hengivelsen er også nødvendig. Springet ind i det ukendte. Hvilket kræver mod. Men da åbner der sig en enorm verden og et nyt mulighedsrum, hvor drømmene for fremtiden aktiveres.

Det, vi er interesserede i, er en frugtbar alliance mellem det kritiske blik og den hengivne krop. Så vores arbejde er ikke en kritik af rationaliteten og en entydig fejring af det umiddelbare. Det ene skal understøtte det andet. Pointen er snarere, at vi reflekterer dybere, når vi også åbner vores sanselighed.

Frygten for massepsykosen, for den fælles krop, har måske også været med til at individualisere drømmen for fremtiden, visionen, som det så er op til den enkelte at realisere, hvilket gør den yderst kompatibel med markedsvilkårene.

Ja, kritikken er i høj grad blevet individualiseret, hvilket er et paradoks. Det er jo en neoliberal tendens. Og Sisters

Academy møder også det kritiske blik, også fra venstrefløjen, der udtrykker en skepsis og en angst for, hvorvidt vores manifestationer er et eller andet uhensigtsmæssigt fællesskab.

Og her findes der jo en modbevægelse hos jer, men det gør sig også gældende ved eksempelvis den identitære højrefløj, hvor vi er i færd med at aktivere de kollektive kroppe igen, men som så oftest er knyttet til nogle identitetsmarkører, som skal være opfyldt, for at du kan deltage i disse fællesskaber. Eksempelvis national identitet, religiøst tilhørsforhold osv. På den måde formår de at lindre en ensomhed, at besvare og udfri en længsel, der i længere tid har stået ubesvaret, fordi vi har individualiseret både kritikken, det politiske initiativ og drømmen.

Netop derfor bliver det interessant at undersøge, hvorledes den kollektive krop kan bevæges af sanselige og poetiske principper, der stadig tillader det kritiske blik og ikke blindt lader sig lede af sin egen excès. Hvis drømmen og visionen bliver et individuelt projekt, fordi det kollektive har vist sig at være skræmmende og nære uhyrer, må vi finde nye måder at bevæge os ind i det ukendte på sammen.

Men det er jo forbundet med en enorm sårbarhed at kunne udlevere sig selv på den måde. Et sted citerer du den franske filosof Georges Bataille for at sige: "Et kys er begyndelsen på kannibalisme". Denne bevægelse ind i det ukendte er vel også forbundet med en risiko.

Det ritualiserede er jo altid grænseoverskridende per se. Vi artikulere det ukendte. Når vi taler om at tage et spring, er det også en bevægelse ud i det ukendte. Eller en accept af det ukendte. Vi mødte jo helt konkret frygten for det ukendte, da den såkaldte flygtningekrise materialiserede sig på vores motorveje.

Sisters Hope repræsenterer det andet. Det eksotiske andet om du vil. Modet til at træde ind i det ukendte og opleve, at der er en skønhed heri og ikke blot fare.

Her er vi blandt andet inspireret af den tysk-amerikanske filosof og sociolog Herbert Marcuses ide om den æstetiske dimension. Håbet om frigørelsen fra undertrykkende præmisser i industrialiseringens hverdagsvirkelighed. Håbet i den æstetiske dimension er æstetik forstået som sanselig erfaring. Ikke udelukkende som form. Når vi danser School of a Sensuous Society, beskæftiger vi os med, hvad fremtiden ville være på sanselighedens præmisser, og hvad læring ville være i det rum.

Det ukendte er også det dunkle, det endnu-ikke-oplyste. Mysteriet er på den måde også koblet til det ukendte. Det, der udfolder sig uden et klart defineret formål. Og det understøtter vi igennem vores stilistiske greb, hvor vi fejrer det endnu ukendte, det mystiske. Ved at bringe lyset ind i det endnu ukendte mørke, hylder vi mysteriet.

Det knytter i en vis forstand an til den umiddelbare tids musikalitet igen. Musikeren Vagn Holmboe beskriver et sted forskellen mellem den ekstatiske oplevelse og den mystiske erfaring. Ekstasen havde han erfaret i en runddans, hvor insisterende rytmer animerede fortabelsen og sammensmeltningen af tilhørernes kroppe. Han stillede dette imod den mystiske erfaring, hvor han, i dansens hengivelse, stadig bevarede den forstandige årvågenhed.

Ja, vi arbejder med det mystiske for at skabe en kontrast til hverdagsvirkeligheden for at vise, at den kan tænkes og

Foto: Thorvaldsens Museum

mærkes anderledes. Hvilket jo er knyttet til den aktivistiske intention, der udtrykkes i vores manifest. Når vi kan materialisere en anden virkelighed, kan vi også ændre dens nuværendes præmisser.

Det ukendte er det endnu ikke oplyste, der stadig kan illumineres...

Og det er her, ritualet kommer ind i billedet. Ritualet som en genfortryllelse af rummet, situationen. Så det bliver et rum, du kan træde ind i. Det finder eksempelvis sted i kristendommen, hvor det rituelle rum muliggør genopstandelsen i menigheden, i fællesskabet, som den fælles krop menigheden udgør. Og opgaven bliver så efter guds død, der mere eller mindre indtræffer med Nietzsche, at finde ud af, hvorledes dette sakrale rum kan åbnes uden gud, foruden det religiøse imperativ.

Ja, og her er vi foruden Marcuse inspireret af den franske etnolog Arnold van Gennep, der beskrev de tre faser i overgangsriten. Den første er udskillelsesfasen, hvor individet forberedes og udskilles fra sine vante omstændigheder. Herefter følger den liminale (af grænse/tærskel, red.) fase, hvor man krydser en tærskel, hvor den egentlige forvandling finder sted, og ritualet når sit klimaks. Slutteligt følger inkorporationsfasen, hvor forvandlingen skal rodfæstes og gøres permanent. Formålet med ritualet er transformation, og derfor er alle faserne nødvendige. Ikke blot værket, det liminale.

Efter vores verden er blevet sekulariseret, har kunsten måske overtaget en del af ritens og ritualets potentiale, men måske uden så meget interesse for udskillelsesfasen og inkorporationsfasen. Udskillelsesfasen er nødvendig, fordi transformationen kræver forberedelse, for at den kan finde sted, og fordi du simpelthen kan dø i det liminale rum, hvis du ikke er forberedt. Og inkorporationsfasen er vigtig for, at transformationen også forankrer sig og afstedkommer en blivende forandring. Så både forberedelsen og forankringen er nødvendig, og vi arbejder aktivt med disse begreber, både overordnet og i de konkrete manifestationer. På den måde er allerede dette, vores samtale, indsamlingen af drømme, en forberedelse på transformationen og i sidste ende transformationen af samfundet.

Sisters Hope er en københavnerbaseret performancegruppe og bevægelse, der arbejder for at realisere et sanseligt og poetisk samfund, blandt andet igennem deres pædagogiske projekt Sisters Academy. Bevægelsen har skrevet et manifest, der ligger til grund herfor. Under festivalen vil Sisters Hope indsamle, arkivere og aktivere drømme for fremtiden på Thorvaldsens Museum i rummet, hvor Håbets Gudinde står, og Parcerne, Dagen og Natten pryder væggene. Medstifter af Sisters Hope, Gry Worre Hallberg, optræder her i en samtale med filosof Jon Auring Grimm fra Eksistensfilosofisk Akademi og Kbh Læser.